

STUDIEDAG

OVER EUTHANASIE BIJ UITZICHTLOOS PSYCHISCH LIJDEN...

Geen
eind aan
mijn pijn?

ZAAL MANÈGE TIENEN

VRIJDAG 08/09/2017

Alexianen
ZORGGROEP TIENEN

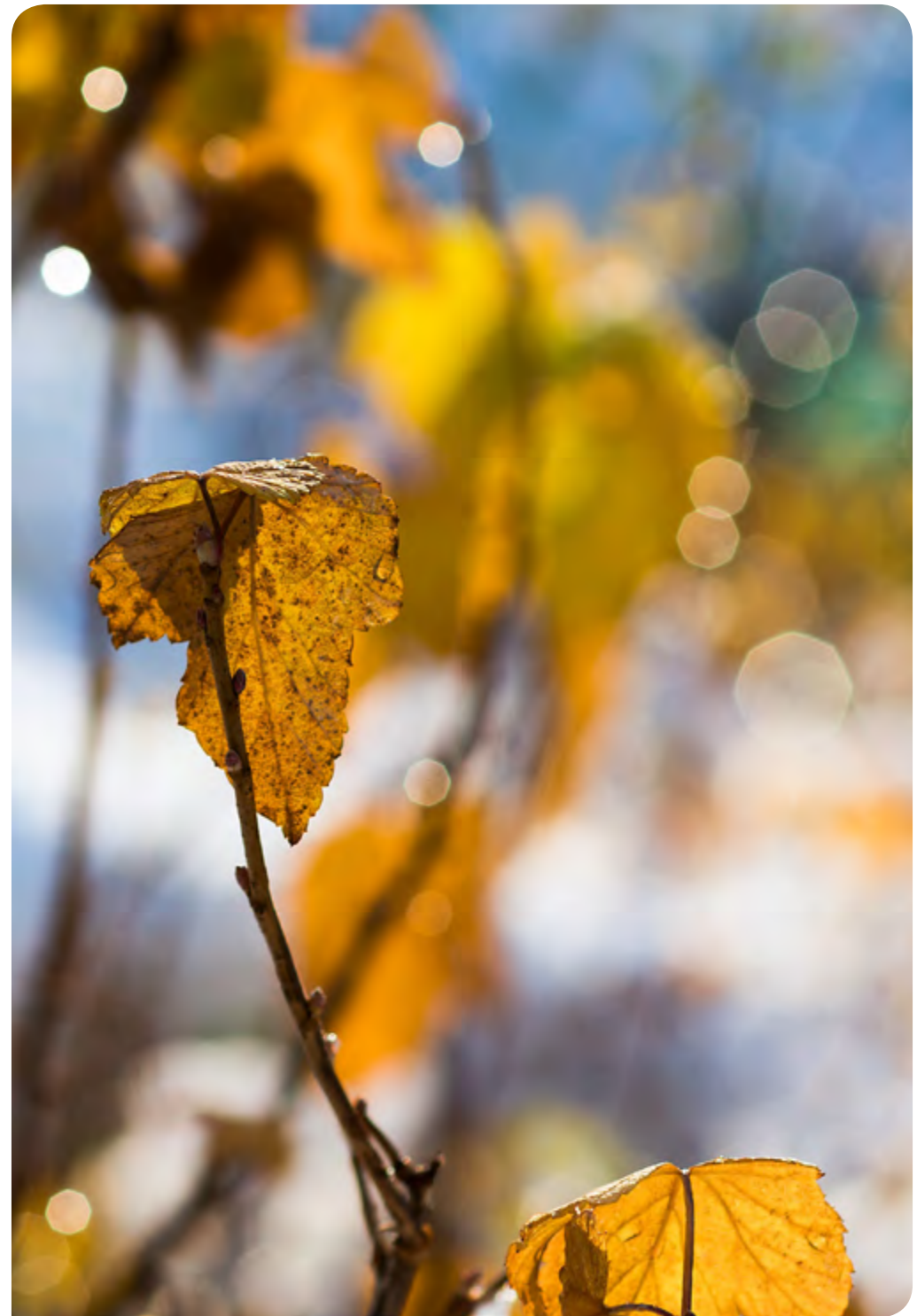
INLEIDING

15 jaar na de goedkeuring van de euthanasiewet, zorgt deze nog steeds voor heel wat beroering. Zeker wanneer het gaat om euthanasie bij uitzichtloos psychisch lijden, blijven de meningen erg verdeeld. Het is moeilijk om nuance te brengen in het maatschappelijk debat. Het wordt snel een 'ja of neen' verhaal.

Als zorgverleners voor mensen die psychisch lijden, is het onze opdracht om in de praktijk een weg te vinden met deze problematiek. Door de verschillende standpunten tijdens deze studiedag in dialoog samen te brengen, zoeken we naar houvasten voor ons denken en handelen.

De bekende Amerikaanse psychiater Marc Konrad zal het standpunt van de ethische commissie van de APA toelichten en gedurende het hele verloop van de dag zijn reflecties met ons delen. We zijn ons er wellicht te weinig van bewust dat de wereld toekijkt op onze euthanasiewet en onze euthanasiepraktijken.

Er komen verder verschillende experts aan bod die elk vanuit hun eigen invalshoek een belangrijke bijdrage aan het debat hebben geleverd. De huidige wet komt ter sprake. Discussie- en pijnpunten worden niet uit de weggegaan. De vraag wordt gesteld naar alternatieven voor euthanasie in confrontatie met uitzichtloos lijden zoals het hersteldenken en palliatieve psychiatrische zorg.

08.30 UUR Onthaal

09.00 UUR **Inleiding**
*Dr. An Haekens*09.15 UUR **Voluntary Euthanasia of Persons with Mental Illness: An Inversion of Psychiatry's Fundamental Clinical and Ethical Values**
Dr. Mark Komrad

De mogelijkheid van euthanasie voor mensen met psychisch lijden zonder dat er sprake is van een terminale aandoening, roept diepgaande ethische vragen op, in het bijzonder voor psychiaters. Hun kernethos bestaat er immers uit zelfmoord te voorkomen, patiënten te helpen omgaan met lijden, alternatieve paden naar een betere toekomst te vinden, en zelfs betekenis te geven aan hun lijden. Psychiaters toestaan om hun patiënten te helpen bij zelfdoding betekent een totale omkering van het fundamentele ethische kader en van de fundamentele definitie van wat betekent om psychiater te zijn. Deze lezing onderzoekt de geschiedenis van de ontwikkelingen in Europa, Canada en de VS met

betrekking tot hulp bij zelfdoding en euthanasie van niet-terminale psychiatrische patiënten. Naast data uit België en Nederland worden standpunten van medische en psychiatrische organisaties over de hele wereld toegelicht. Fundamentele ethische argumenten zowel pro als contra worden uitgediept. Klinische, sociale en professionele gevolgen worden besproken, alsook argumenten voor de "slippery slope" van deze praktijken. Tenslotte wordt ingegaan op de manier waarop deze praktijken de fundamentele identiteit van het psychiatrische beroep uitdagen en hoe dit een onverwacht gevolg is van het streven naar gelijkwaardigheid van personen met een psychiatrische aandoening.

10.15 UUR **Liefde in tijden van euthanasie bij psychisch lijden**
Dr. Marc Desmet

In 'Euthanasie: waarom niet?' houd ik een pleidooi voor nuance en niet-weten. Ik geloof dat uit diversiteit van opinies een gezond evenwicht kan groeien mits echte dialoog in dat spanningsveld. Daartoe moet ik eerder dan mijn groot gelijk te bewijzen proberen te beseffen wat de ander beleeft en denkt. Dat is volgens Iris Murdoch liefde in zijn meest elementaire zin: het uiterst moeilijk beseffen dat iets anders

echt bestaat. Beseffen ik hoe diep psychisch lijden gaat? Beseffen ik dat in een doodswens ook nog levensdynamiek en veerkracht kunnen schuilen? Beseffen ik hoe ernstig lijdensbeëindiging is, maar ook hoe belangrijk de manier van doden is indien het toch gebeurt? Misschien omvormt deze dialogale inspanning ons wat meer tot broeders en zusters van liefde.

11.00 UUR Pauze

11.30 UUR **Ruimte voor de dood doet leven**
Prof Dr. Joris Vandenberghe

Tweesporenbeleid als antwoord op een euthanasieverzoek.

Een euthanasieverzoek vloeit voort uit de wens om zo niet verder te (moeten) leven. De dood is maar één mogelijk antwoord hierop. Dat er iets verandert aan zijn leven of levensperspectief, is een ander mogelijk antwoord. De evaluatie van een euthanasieverzoek is daarom niet alleen een toetsing of dit verzoek voldoet aan de wettelijke voorwaarden en professionele zorgvuldigheidsvereisten. Het is ook een opportuniteit om

volgens een herstelgerichte visie met de patiënt nieuwe kansen te exploreren en mogelijk vorm te geven. Dit kunnen medische of psychotherapeutische interventies zijn, maar ook veranderingen in de psychosociale context (opleiding, werk, vrijwilligerswerk, woonvorm, netwerk,...). Op die manier zijn contacten in het kader van de exploratie en evaluatie van een euthanasieverzoek altijd gericht op de dood én op het leven (tweesporenbeleid). Een euthanasieverzoek (en het antwoord erop) kan zo zelfs een hefboom zijn naar herstel.

12.15 UUR **Euthanasie bij psychisch lijden: visie van de groep Broeders van Liefde in België**
Prof. Dr. Axel Liégeois

In deze visie staat de grootste behoedzaamheid voorop door het ontwikkelen van specifieke zorgvuldigheidsvereisten die aansluiten bij de voorwaarden van de euthanasiewet, maar deze concretiseren voor de specifieke situatie van euthanasie bij psychisch lijden in een niet-ter-

minale situatie. Deze zorgvuldigheidsvereisten zijn de basis voor de afweging van de onderliggende waarden en verbinden het traject van het levensperspectief en het traject van het euthanasieverzoek.

13.00 UUR Pauze met broodjesmaaltijd

13.45 UUR

Herstel als antwoord op euthanasie?*Mevr. Ann Callebert*

Kan de herstelvisie nog enig soelaas bieden voor mensen in chronisch zo ondraaglijk veel psychische pijn dat ze een euthanasieprocedure opstarten? Wat gebeurt er indien je deze mensen samenbrengt in een herstelwerkgroep volgens de HEE!-principes? Verandert het iets aan hun

lijden? Volgt er een uitstel op euthanasie? Ontstaat er opnieuw iets van leven?

Graag vertel ik meer over dit ongewone experiment, de mogelijkheden, de beperkingen en 'nodigheden' naar een toekomst toe.

14.30 UUR

Palliatieve psychiatrische zorg als uitdaging*Dhr. Filip Berwaerts*

Palliatieve psychiatrische zorg is een vrij recente term binnen de geestelijke gezondheidszorg. Welke inhoud zouden we hieraan kunnen geven

en wat kan dit betekenen voor de hulpverlening?

15.15 UUR

Zoempauze

15.30 UUR

Paneldiscussie

16.15 UUR

Afronding en besluiten

16.30 UUR

Receptie**Dr. Mark Komrad**

Mark Komrad is Senior Supervising Psychiatrist and Ethicist-in-Residence for the Sheppard Pratt Health Systems, Maryland. Teaching faculty of Johns Hopkins and University of Maryland

Dr. Marc Desmet

Marc Desmet is jezuïet en arts palliatieve zorg in het Jessa Ziekenhuis te Hasselt. Voorzitter van de Ethische Commissies van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen en van Woonzorgnet Dijleland. Hij is o.m. auteur van 'Euthanasie: waarom niet?'

Prof Dr. Joris Vandenberghe

Joris Vandenberghe is psychiater-psychotherapeut in UZ Leuven (campus Gasthuisberg) en Universitair Psychiatrisch Centrum (UPC) KU Leuven.

Prof. Dr. Axel Liégeois

Axel Liégeois is Hoogleraar aan de faculteit theologie en religiewetenschappen van de KU Leuven en stafmedewerker bij de Broeders van Liefde te Gent.

Mevr. Ann Callebert

Ann Callebert is klinisch psycholoog en auteur van 'Euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden' ACCO, herwerkte 2de druk 2015. Ervaringsdeskundige sinds 2012 gepopt en gemazeld in de herstelvisie zoals uitgedragen door HEE! Nieuw onderzoek en werken rond herstel en euthanasie met voorziene publicatie najaar 2017.

Dhr. Filip Berwaerts

Filip Berwaerts werkt als psychiatrisch verpleegkundige in de Alexianen Zorggroep Tienen waar hij tevens referentiepersoon ethiek is en hij studeerde filosofie.

PRAKTISCH

ADRES

Zaal Manège - Sint-Jorisplein 25 - 3300 Tienen

KOSTPRIJS DEELNAME

Deelnameprijs: € 80 (broodjeslunch en receptie inbegrepen)

INSCHRIJVEN

Tot en met 01/09/2017 via www.alexiantienen.be (doorklikken --> Studiedagen)

ACCREDITATIE

Accreditatie ethiek en economie is aangevraagd